

Ria Verhaeghe, Panta Rhei, Spiegelrei
25.02. - 30.04.2023

persbericht

In het voorjaar van 2020 plaatste Ria Verhaeghe (Roeselare, 1950) elke dag een foto van de waterspiegel van de Spiegelrei in Brugge op sociale media. Ze nam die foto vanuit het raam van haar atelier, tweehoog in een patricierswoning in het hartje van de stad. De stroom van het water in combinatie met de wind en het licht leverde een oneindige variatie aan beelden op, die ze telkens weer opnieuw vastlegde. De kunstenaar richtte haar blik op de periferie en maakte die tot het centrum van haar werk. Het kleine is veelzeggend en leert ons heel wat over de wereld.

Panta Rhei verwijst naar een citaat van Heraclitus. Alles om ons heen verandert zoals het beeld van het water, niets blijft hetzelfde. Panta Rhei staat bijgevolg ook voor een boodschap van hoop: aangezien alles voortdurend verandert, kunnen we het negatieve in positieve energie omzetten.

Ria Verhaeghe ontwikkelt dit thema verder door haar schilderijen, foto's en sculpturen te combineren met een reeks uit haar Provisoria, een verzameling geordende en gecatalogiseerde krantenfoto's die ze ruim dertig jaar geleden begon aan te leggen. Vandaag maakt deze persoonlijke (analoge en digitale) beeldbank de kern van haar beeldend werk uit. Het geheel omvat zo'n 60.000 foto's en is volgens eigen principes van de kunstenaar gebundeld in een matrix van groepen, trefwoorden en kleuren. De Provisoria is te beschouwen als een manier om vat te krijgen op de wereld.

Deze tentoonstelling - de eerste waarin zoveel werken van Ria Verhaeghe voor het eerst samen te zien zijn in ons land - toont onder meer 61 olieverfschilderijen op papier. Als drager hiervoor kiest de kunstenaar oude cursussen met tabellen en grafieken, een nederig materiaal dat enerzijds verwijst naar een vorm van ecologisch denken en anderzijds haar niet-hierarchische blik illustreert. Deze schilderijen in dunne, transparante olieverf tonen de vluchtigheid van het steeds wisselende wateroppervlak in oneindige variaties. Ook in de foto's waarin haar atelier (de kunstenaar) spiegelt in het water, probeert Ria Verhaeghe het ongrijpbare van de wereld vast te leggen. Een grote foto van de Spiegelrei toont een hoge graad van abstractie en vertrekt van een schilderkunstige houding, die Verhaeghe toepast in de fotografie. Het is een vorm van schilderen in de ruimte. Water is Verhaeghes compagnon de route - ze begon dertig jaar geleden met het schilderen van water - en haar communicatiemiddel bij uitstek. Water is een zegen en de bron van alle leven, maar tegelijkertijd staat het gelijk met overstromingen en kunnen we de vluchtelingenproblematiek ook niet los zien van de vele rampen op zee. In water zit bovendien een continuum vervat: de ene golf gaat naadloos over in de andere, in een eeuwig spel van vraag en antwoord. Dit continuum vinden we eveneens terug in de reeks Prayers. Deze bestaat uit

sculpturen gemaakt uit in repen gescheurde kranten die in latex gedrenkt zijn en als het ware gesponnen worden. Latex is een natuurlijk product dat veel toepassingen kent, onder meer als beschermmateriaal in de medische wereld. De Prayers, universeel van vorm en taal, zijn een gebed voor de wereld.

Vanuit een fascinatie voor de zorg studeerde Ria Verhaeghe aanvankelijk voor verpleegkundige, een beroep dat ze ook uitoefende en waarvan de kennis en levenshouding doorsijpelen in haar oeuvre. Aangezien ze van mening is dat iedereen een of andere vorm van kunstenaarschap in zich draagt (in lijn met Joseph Beuys' uitspraak 'Jeder Mensch ist ein Künstler'), heeft ze tijdens haar artistieke loopbaan vaak workshops gegeven en samengewerkt met onder meer jongeren en gedetineerden.

Panta Rhei, Spiegelrei brengt geen retrospectief overzicht van Verhaeghes oeuvre, maar legt vooral de nadruk op de recente ontwikkelingen erin, zonder daarbij uit het oog te verliezen dat de werken uit de periode 2020-2022 sterk verweven zijn met haar oudere creaties. Deze tentoonstelling toont enkele aspecten van dit veelzijdige werk, met onverwachte samenhangen en resonanties. Panta Rhei, Spiegelrei benadrukt de intrinsieke kwaliteiten en de nog onderbelichte waarde van het oeuvre van een integere kunstenares.

Ria Verhaeghe exposeerde eerder in de Fundacio Antoni Tapies in Barcelona (2010, in duo met Bracha L. Ettinger) en nam deel aan de biennales van Sydney (2012) en Moskou (2013). In ons land was haar werk te zien in het FOMU in Antwerpen (2008) en het MSK Gent (2017-2020).

Patrick Ronse